

VERSTANDIG **W**ERKERSCHAP

Redactie en Administratie: HOOFDBESTUUR
Rotterdam — Telefoon 31831
Adres: Dr. J. Rutgershuis, Heemraadssingel 159
21e Jaarg., No. 5, Mei 1936, Versch. maand.

ORGAAN VAN DE NIEUW-
MALTHUSIAANSE BOND
VER. TER BEVORDERING DER
BEW. REGELING V.H. KINDERTAL
OPGERICHT 1881

Dr. F. M. WIBAUT †

De Machtige is niet meer..... De Mach-
tige.....

Niet machtig door de handgrepen der slink-
se demagogie, die vooral in deze tijden nogal
en vogue is.

Niet de tot roes opgezweept volkshartstocht
was de basis, waarop zijn geestelijke figuur
hoog op torenen kon.

Zijn macht was de bereidheid die hij vond bij
vriend en tegenstanders tot de erkenning van
zijn grote gaven van hart en hoofd; de bereid-
heid om hem vertrouwen te schenken.

Macht gefundeerd op eerbied, vertrouwen en
dankbaarheid voor wat gedaan werd aan cul-
turele arbeid, dat is de macht, die geschonken
en niet veroverd wordt.

Deze macht erlangt men zonder haar te
zoeken.

Nu rusten de nijvere handen, en het brein,
eens zo vruchtbaar, heeft zijn stroom van prac-
tische lessen en wetenschappelijke beschou-
wingen stop gezet.

De Machtige zwijgt, zwijgt voor immer.....

In ontroerende bewoordingen heeft de leider
van zijn partij, de grote verdiensten van den
groten socialist geschilderd.

Deze woorden, op de herdenkingsbijeenkomst
in het Concertgebouw uitgesproken en later
de aether toevertrouwd mogen van genoeg-
zame bekendheid geacht worden, zodat herha-
ling ervan niet nodig is.

In dit bestek willen wij hem bezien als den
strijder voor onze beginselen.

Reeds in 1894 stond de ontslapene, die tot
zijn verscheiden lid van de Bond was, op de
bres voor onze zaak.

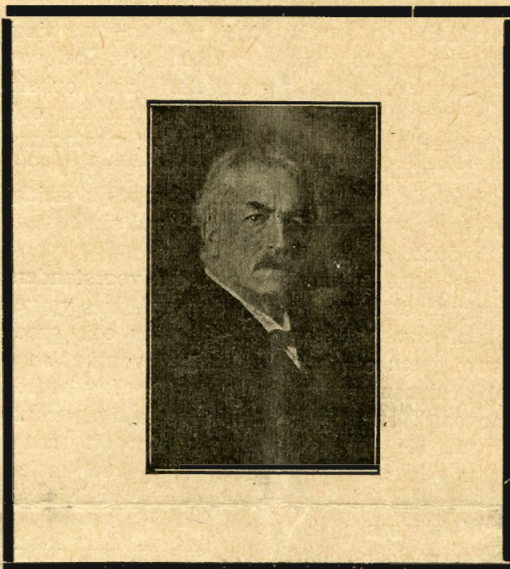
En toen ook hier te lande een sectie van de
Liga voor Sexuele Hervorming werd gesticht,
was hij, die de gelijkheid van man en vrouw in
alle opzichten bepleit had, dadelijk bereid in het
bestuur zitting te nemen.

Eerlijk durfde hij een van die der grote
massa afwijkende mening uit te spreken.

Wij herinneren hier aan het boek, dat hij
met zijn vrouw schreef, een boek, dat veel stof
deed opwaaien..... en ook veel modder om-
hoog joeg: „Wordend Huwelijk”.

Fel is de bestrijding geweest, „zonder kies-
keurigheid op wapen, zoals het heet in de in-
leiding tot de tweede druk.

De meesterlijke verdediging daarin gegeven,
de rake argumentatie en nog eens precies vast-
stellen van wat de opzet is van deze zo ge-
wraakte publicatie, dit alles is op zichzelf al de
aanschaffing van het boek waard.

Wie k a n lezen leert de zielegrootheid van
de auteurs van „Wordend Huwelijk” kennen.

Liefde zonder bijoormerk, verantwoordelijk-
heidsgevoel ten opzichte van het kind en van
de gemeenschap en erkenning van de zelfbe-
schikking van de vrouw in sexuele verhoudin-
gen, ziedaar de normen van zedelijkheid voor
het sexuele verkeer, zoals Wibaut en zijn trou-
we medewerkster het zagen.

„Liefde die er naar streeft geluk te brengen,
die vermijdt leed te veroorzaken, is de enige
zedelijke grond voor de verhouding tussen de
sexen”.

In zijn antwoord aan zijn bestrijders levert
hij een geargumenteerde critiek op de zedelijk-
heids-opvattingen.

„Onzedelijk” en ’t is of wij de ernstige, eer-
biedwaardige kop voor ons zien „onzedelijk is:
te trouwen om geld, om een positie, om ver-
zorgd te wezen, of om enig ander bijoormerk.
Onzedelijk is zulk een huwelijk, ook als het
wettig is gesloten, ook als de kerk het ge-
stempeld heeft als heilig. Onzedelijk is ieder
huwelijk waarvan liefde niet de drijfveer is.
Zulk een huwelijk heeft het karakter van pro-
stitutie”.

Het kost moeite om niet meer dergelijke
krachtige uitlatingen te citeren.

Wij zullen dit thans niet doen.

Ongetwijfeld zullen wij ook in de toekomst
nog gelegenheid te over hebben om uit het
rijke werk van Wibaut te putten.

Duizenden hebben hem een laatste afscheids-
groet gebracht.

Indrukwekkend was de stille hulde die hem
bij zijn uitvaart gebracht werd.

Het besef, dat er een groot, onbaatzuchtig
mens, die voor de gemeenschap van bijzondere
waarde was, niet langer zijn krachten zou ge-
ven aan de mensheid, die hij met heel zijn hart
en hoofd diende, deed een ontroering varen
door allen, die het bericht van zijn heengaan
vernamen.

Wij moeten buigen, wanneer de dood ons
komt opeisen, buigen dus ook, wanneer van
ons weggenomen wordt, wien wij feitelijk nog
zo hard nodig hebben.

Er zijn figuren, die nog over het graf heen
leven.

Figuren wier werkzaamheid zich niet beperk-
te tot het eigen kring, maar met de inzet van
hun gehele persoonlijkheid, met al hun rijke
gaven, de gemeenschap, eerlijk en onbaatzuch-
tig dienden.

Zulk een figuur was Wibaut.

Ook voor ons.

En daarom paren wij onze hulde en dank aan
die van vele anderen die met gesnoerde keel
een traan plengen aan de zwarte baar, die zo
een groot en goed mens van ons heenvoert.

VAN DEN BONDSVOORZITTER.

Bij het aanvaarden van de functie van Bonds-
voorzitter wil ik graag een kort woord zeggen.
Een woord van dank in de eerste plaats tot
mijn voorganger Goud, die gedurende een aan-
tal jaren zijn beste krachten aan het voorzit-
terschap gegeven heeft. Toen onze tegenstan-
der, Dr. Jos. de Boer, aan het slot van zijn be-
ruchte Tijd-artikel, zijn haat tegen onze Bond
wilde uitspuwen, schreef hij: „Goud, ik haat
U!” — een voorzitter, die voor de buitenwereld
zó de Bond vertegenwoordigt, heeft zijn taak
goed vervuld. Wij hebben de redenen, die hem
noopten, zijn functie neer te leggen, moeten
eerbiedigen, en ik vertrouw, dat Goud op zijn
tegenwoordige, meer bescheiden plaats in het
H.B. nog veel goeds zal doen — vooral ook als
hulp en adviseur voor mij, die hem voorlopig
als zodanig nog wel dikwijls nodig zal hebben.

Ik heb m'n benoeming aanvaard, in het be-
sef, dat daarmee een zware taak op mijn schou-
ders gelegd wordt. Het laatste congres had heel
veel (ook gerechtvaardigde) critiek, en eiste
van het H.B. meer, dan dit tot nu toe gegeven
had. Het gaf echter niet aan (kon dat ook niet)
de middelen, die m.i. nodig zijn, om aan een
van de eerste eisen, die daarbij gesteld moe-

ten worden, te voldoen, t.w. een betere inrichting van de Bond, meer beschikbare tijd. Het H.B. zal nu naar wegen moeten zoeken, die tot dat doel leiden — misschien mag hier het (overigens dikwijls misbruikte) woord gebezigd worden: Waar een wil is, is een weg! Afgezien daarvan echter, ben ik ervan overtuigd, dat elk H.B.-lid voor de Bond geven zal, al wat hij kan, en alleen daarom durfde ik deze functie aanvaarden, omdat ik daarbij steunen kan op de goede wil van het H.B. in het algemeen, en, wat het Dag. Bestuur betreft, op de kennis en het organisatorisch vermogen van den nieuw benoemden secretaris, Dr. Tuyt, en de ervaring

en de toewijding van den penningmeester Hoek.

De Bond vraagt juist in deze tijd, heel veel van ons — wij zijn bereid, en ik spreek hier namens het Dag. Bestuur, neen, namens het gehele Hoofdbestuur, veel te geven. Maar ook wij vragen: van elke functionaris, van elke afdeling: toewijding, accuratesse en vooral actie! Dan zal op het volgend congres willicht minder critiek zijn op het H.B. — en ook minder critiek van het H.B. op de afdelingen.

Hetgeen slechts onze Bond ten goede kan komen.

Apeldoorn, 27-4-'36.

J. Hueting.

VIJFTIG JAREN NIEUW-MALTHUSIAANSCHEN BOND.*) **door F. M. WIBAUT.**

Het jongste blaadje van den Nieuw-Malthusiaanschen Bond, Augustus 1931, deelt mede, dat deze bond thans ongeveer 20000 leden telt. Dit getal is niet laag indien men bedenkt, dat deze 20000 personen door hun lidmaatschap openlijk erkennen, in hun eigen kring zelfs aankondigen, dat zij voorstanders zijn van geboorteregeling.

Dit te erkennen en aan te kondigen is niet meer zoo onfatsoenlijk en zoo onzedelijk — het werd ook wel eens „vies” genpemd — als vijftig jaren geleden. Maar deze erkenning en deze aankondiging is toch nog heelemaal niet de manier om onder de „nette” menschen te worden geteld. Dus gezien is het aantal 20000 wel groot.

Maar het is zeker heel klein indien men het zou kunnen vergelijken met het aantal personen in Nederland, die in hun huwelijksleven de vooropstelling van de geboorteregeling hebben aanvaard. Dit aantal is heel zeker veel malen grooter. Hoeveel malen weten wij niet.

Er moet worden vastgesteld, dat in vrijwel de geheele katholieke pers de geboorteregeling regelmatig in veelal zeer krachtige termen wordt voorgesteld als zondig; zelfs als de zwaarste zonde. Hier zou uit kunnen spreken, dat nog steeds een belangrijk deel van de bevolking ten opzichte van geboorteregeling volstrekt afwijzend staat. Voor ons staat echter vast, dat dit deel der bevolking kleiner is dan men uit de katholieke pers zou kunnen opmaken. Trouwens, uit uitingen van katholieken, ook bij gelegenheid van den onlangs in Amsterdam gehouden vijftien katholiekendag, kan worden opgemaakt, dat de aanwijzing van geboorteregeling als een groote zonde in die kringen niet algemeen is; niet algemeen meer is. Wij hebben op het oog hetgeen daaromtrent gezegd werd.

Wij vermelden ook op dit punt een merkwaardige brochure van den heer J. N. J. Smulders, arts, geneesheer-directeur „Huize Assisia”, Udenhout N.B., getiteld „Periodieke onthouding in het huwelijk”. In deze brochure wordt een als wetenschappelijk aangeduide methode Ogino-Knaus, die gericht is op geboorteregeling, uitvoerig aanbevolen. In het na-schrift op deze brochure wordt melding gemaakt van een gedachtenwisseling, die in de Rooms-katholieke Artsen-vereeniging is gevoerd over het standpunt van den heer Smulders. Wat van deze gedachtenwisseling is vermeld maakt geenszins den indruk, dat in dien kring het optreden van den heer Smulders voor een katholiek ongeoorloofd werd geacht. De

heer Smulders legt er den nadruk op, dat de door hem aanbevolen methode er een is van periodieke onthouding. Wij zijn van meening, dat dit karakter van de methode het doel van de aanbevolen geboorteregeling niet opheft. Zoo gelooven wij te kunnen zeggen, dat ook in dezen kring ten opzichte van het maatschappelijk inzicht in zake geboorteregeling kentering is. Er kan van dit maatschappelijk inzicht in dezen kring worden gezegd: und sie bewegt sich doch.

Het komt nu en dan voor, dat voorstanders van geboorteregeling aan de hand van vergelijkende geboortestatistieken over een groot aantal jaren een schatting maken van het aantal gezinnen, waar de geboorteregeling wordt aanvaard. Het zijn somtijds vernuftige schattingen, die den indruk geven, dat dit aantal gehuwden zeer groot moet zijn; veel malen grooter dan het aantal leden van den Nieuw-Malthusiaanschen Bond.

Anders dan door zulke schattingen, uiteraard vol onnauwkeurigheden, is het aantal voorstanders en toepassers in het huwelijk van geboorteregeling niet te benaderen. Met een referendum, in den geest van de Zwitsersche democratie of van de jongste Pruisische Volksentscheiding, zouden wij er heelemaal niet komen. Want het aantal personen, die voor zichzelf de geboorteregeling in hun huwelijk hebben aanvaard, is veel grooter dan het aantal, dat ook met goede kennissen en vrienden wel eens over dit onderwerp spreekt. Nog heel veel kleiner zou het aantal zijn, dat bij een volksstemming openlijk voor de aanbeveling van die gedragslijn uitkwam.

Bij de groote massa van hen, die de geboorteregeling hebben aanvaard, is de opvatting, dat dit onzedelijk zou zijn, al lang en voor goed verdwenen. Maar de opvatting dat het, behalve dan op grond van kiesheidsoverwegingen, toch maar verstandiger is in je kring van kennissen en vrienden over wat je op dit punt denkt en doet maar heelemaal niets te zeggen, is nog zeer algemeen.

Bij veel malen meer dus dan 20000 personen of 20000 gezinnen in Nederland heeft de Nieuw-Malthusiaansche Bond in haar vijftigjarig bestaan de meening ingang doen vinden, dat geboorteregeling geoorloofd was; dat deze als beginsel in een overwegend aantal gevallen aanbevelenswaardig was; dat zij in een groot aantal gezinnen zedelijk geboden was, uit een oogpunt van zedelijkheid, die den plicht aanvaardt geluk te bevorderen; dat zij ten slotte tot zeer sterk uigebreide erkenning moest komen in een tijd, waarin de opvatting, dat ook de

vrouw een persoonlijkheid is en dat ook de persoonlijkheid van de vrouw geëerbiedigd moet worden, nog wel niet algemeen wordt aanvaard, maar dan toch in sterk groeiende mate wordt beleden, ook wel in toenemende mate wordt toegepast.

Het is geen zuiver genoegen om uit wat men zelf schreef eenige tientallen jaren geleden citaten te geven. Toch geven wij er twee.

Het eerste is uit het Sociaal Weekblad van 15 Februari 1896. Er was toen in de Eerste Kamer een debat gevoerd over de erkenning van den Nieuw-Malthusiaanschen Bond als toegelaten vereeniging door de goedkeuring harer statuten. Het waren vooral de heeren Schimmelpenninck van der Oye en Van Zinnicq Bergmann, die de regeering ter verantwoording hadden geroepen. Zij zeiden, dat in de opvolging van de raadgevingen van den bond voor ons land „een economisch gevaar is gelegen en de vereeniging dus in strijd is met het algemeen belang”. Zij zeiden ook, dat de door den bond aanbevolen toepassingen en de propaganda daarvoor door duizenden in den lande als „weerinwekkend, walgelijk, menschonteerend” werden veracht. Deze heeren hadden naar onze meening ongelijk wat betreft het „economisch gevaar” dat zij zagen, doch zij hadden gelijk in hun karakteriseering van een toen in Nederland nog zeer sterk verspreide opvatting ten opzichte van den bond.

De heer Van der Kaay was toen minister van justitie. Hij probeerde zich wat men noemt „op de vlakte” te houden. Hij ging, zeide hij, niet in op het economisch debat, noch op dat over de zedelijkheid, doch hij stelde vast: „de vereeniging is niet bij rechterlijk vonnis verboden verklaard; noch haar statuten, noch haar wijze van optreden geven haar het karakter van een verboden vereeniging; de regeering kan haar dus de erkenning als rechtspersoon niet onthouden”. Doch deze minister van justitie hield zich toch niet heelemaal buiten het economisch debat. De bond had op het titelblad van een der boekjes, die zij in dien tijd verspreidde, een uitspraak van Mr. N. G. Pierson gedrukt: „Geen waarachtige verbetering der economische toestanden kan worden tegemoet gezien zoo niet de aanwas van de bevolking aanmerkelijk trager wordt” en de minister van justitie beriep zich op deze stelling en zeide: „De regeering en ik persoonlijk, wij zijn zeer zeker niet zoodanig overtuigd dat wat daar gezegd wordt een dwaling zou zijn, dat wij den mond zouden willen snoeren aan een vereeniging, die deze woorden in haar vaandel schrijft”.

De uitdrukking „in haar vaandel schrijft” was voor dit stukje bevolkingsleer ten opzichte van den Nieuw-Malthusiaanschen Bond wellicht iets te absoluut, wants reeds in de eerste jaren van zijn bestaan telde hij onder zijn toen nog ge-

*) Voor ons Gedenkbok, dat ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van de Bond uitgegeven zou worden leverde Dr. F. M. Wibaut deze bijdrage.

Wij meenden nog wel eens gelegenheid te krijgen dit opstel te publiceeren.

Dat echter zijn heengaan er weer bijzondere waarde aan zou geven hadden wij niet durven denken.

Om de leden en lezers een indruk te geven, hoe Wibaut de bond en zijn streven zag, menen wij goed te doen thans tot publicatie over te gaan.

ring aantal leden personen, die wel met hem de geboorteregeling wilden propageeren, doch die van bevolkingsleer in de richting van Malthus, gefatsoeneerd naar de opvattingen van eenige tientallen jaren later, niets wilden weten. Maar de bond telde ook onder zijn leden, zelfs in het bijzonder onder zijn bestuurders, voorstanders van de bevolkingsleer van Malthus. Onder zijn vroegste bestuurders zelfs een overwegend aantal. Immers in de toen geldende statuten werd het doel van den Bond als volgt omschreven: „Doel. Het verspreiden van kennis omtrent het vraagstuk der toename van bevolking en van haar invloed op de stoffelijke en geestelijke gesteldheid der menschen”.

Hier is ons citaat uit genoemd nummer van het Sociaal Weekblad van 15 Februari 1896:

„Maar jammer is het toch wèl dat die Handelingen niet méér gelezen worden door hen tot wie de propaganda van den Nieuw-Malthusiaanschen Bond zich in het bijzonder richt, tot de gehuwden die van kleine salarissen of kleinere loonen moeten leven. Want in deze kringen beginnen er velen te komen bij wie de propaganda van den bond ingang vindt; niet de ook nog door den bond beledene theorie over de bevolkingsleer; doch de eenvoudige kennis van de middelen om geboorten te voorkomen van kinderen die te veel zouden zijn in een gegeven gezin, die door hun verschijnen de kansen op geluk voor de ouders en de reeds aanwezige broertjes en zusjes zouden verkleinen. Deze gehuwden gingen meenen dat zij het recht hadden, en zij voelden soms ook den plicht, om de talrijkheid van hun nageslacht te regelen in verband met hunne persoonlijke verlangens, geldelijke omstandigheden, overwegingen van gezondheid voor de vrouw, of de belangen der opvoeding; doch als ze nu de Handelingen maar lazen, zouden ze het bericht hebben gezien van den heer Schimmelpenninck van der Oye dat „overvloed van vitaliteit strekt tot verhooging van de politieke en economische beteekenis van een volk dat koloniseeren kan”; en dan zouden ze wel inzien dat ze eigenlijk niet te zorgen hebben voor hun gezin doch voor de kolonisatie. En de jongens zouden dan allen betrekkingen krijgen bij de Deli-maatschappij; en de meisjes huwen met administrateurs van andere tabaksmatschappijen”.

In dien tijd veroorloofden wij ons nog wel eens een grapje. Wij geven het citaat alleen om te doen uitkomen, dat ook reeds toen lang niet alle leden van den Nieuw-Malthusiaanschen Bond de gemoderniseerde bevolkingsleer van Malthus, voorgestaan door verscheidene bestuurders van den bond, met name door den heer B. H. Held, aanvaardden. Een aantal van hen was ook toen reeds van opvatting, dat individueele geboorteregeling en bevolkingsleer niets met elkander te maken hebben; dat bevolkingsleer, die iets anders wilde zijn dan het geven van voorschriften aan het groote deel der bevolking, dat met zeer lage of lage inkomens zich moet behelpen, voortspoot uit al of niet bewust klassebelang. Het voorschrift of de aanbeveling aan die klasse der bevolking „vermenigvuldigt U niet” of „vermenigvuldigt U slechts heel matig” had, aldus betoogde deze leden van den Nieuw-Malthusiaanschen Bond, niet bij alle belijders dier bevolkingsleer, maar bij velen, den ondergrond: indien er te veel komen van Uw soort worden de armenzorg en de maatschappelijke steun nog moeilijker en duurder dan zij al zijn.

Voor ons, dit heel kort opgemerkt, is het voor bevolkingsleer nog te vroeg. Het is niet onder onvoldoende productiviteit dat de wereld het sterkste lijdt. Het gaat er veeleer om, om de nog steeds sterk toenemende productiviteit van het maatschappelijk kunnen zóó te leiden, dat deze niet blijft de ramp van een groot deel der bevolking, doch dat zij wordt tot een zegen.

Uit de eerste 15 of 20 jaren van den Nieuw-Malthusiaanschen Bond dagteekent ook zijn aanbeveling, door sommige zijner bestuurders, tegen de sociaal-democratie. Hier komen wij tot ons tweede citaat.

De heer W. M. H. Anten, overigens een zeer verdienstelijk secretaris-penningmeester van den bond, had in het Sociaal Weekblad van 6 Januari 1894 een stuk geschreven onder den titel „Bestrijding van de sociaal-democratie door het Nieuw-Malthusianisme”. Zijn conclusie vatte hij als volgt samen:

„De conclusie, uit het bovenstaande te trekken, moet dus luiden: Het Nieuw-Malthusianisme is het krachtigste middel tot bestrijding van de sociaal-democratie. Voor het geval dat er nu onder mijne lezers mochten zijn, die hierin aanleiding vinden, de verspreiding van het Nieuw-Malthusianisme in de hand te werken, vermeen ik de vrijheid te mogen nemen, hen te wijzen op de geschikte gelegenheid welke hiertoe voor hen bestaat, en wel door zich aan te sluiten bij den Nieuw-Malthusiaanschen Bond, die zich deze verspreiding ten doel stelt”.

Wij hebben den heer Anten in het Sociaal Weekblad van 17 Februari 1894 van antwoord gediend, minder om de belangrijkheid van zijn betoog, dan wel omdat toen vaststond dat een aantal sociaal-democraten in de propagandisten voor geboorteregeling hun tegenstanders zagen. Wij herinnerden er eerst aan, dat de Nieuw-Malthusiaanschen Bond wellicht door het door ons aangehaalde artikel 2 der statuten tot deze opvatting aanleiding kan hebben gegeven doch lieten dan volgen:

„Zoodra echter de bond kans heeft gezien om krachtig op te treden, heeft hij de geleerdheid aan den kant gezet en zijn werkkring beperkt tot de aanbeveling van voorbehoedmiddelen.

„In eenvoudige, duidelijke woorden zegt hij den menschen dat beperking van geboorten mogelijk is, en niet schadelijk voor de gezondheid, en hij zegt er bij welke de voorbehoedmiddelen zijn, en waar men die kan koop. Dit is de verkorte inhoud van de brochure: „De middelen ter voorkoming van groote gezinnen”, in groote aantallen door den bond verspreid. De menschen die geen groote gezinnen wenschen, lezen het boekje, handelen naar den raad en varen er wel bij. Met wetenschappelijke beoefening der bevolkingsleer heeft dit niets te maken, doch de menschen voor wie de brochures bestemd zijn, laten wijselijk de bevolkingsleer over aan de geleerden. Hun „bevolkingsleer” is, dat een klein gezin allerlei voordeelen heeft boven een groot, het is gemakkelijker er den kost voor te vinden; of beter op te voeren; het leven der vrouw is aangename; de toekomst van weinig kinderen is gemakkelijker te verzekeren dan van velen; één of méér dezer overwegingen brengen hen tot het opvolgen der Nieuw-Malthusiaansche raadgevingen zonder dat ze van Malthus ooit veel hebben gehoord. Voor velen beteekent de N.

M. leefwijze een vermindering van zorgen, een vermeerdering der kansen op geluk; zeer velen zijn den Nieuw-Malthusiaanschen Bond dankbaar en zoo deze bond voortgaat met practisch te werken, zooals hij in de laatste jaren doet, zullen nog zeer velen hem dankbaar worden”.

En over Malthus zeiden wij het volgende:

„Bevolkingsleer is een zeer aantrekkelijk onderwerp van studie. Het aantal dergenen die het boek van Malthus, *O n P o p u l a t i o n*, hebben gelezen en niet onder den machtigen indruk zijn geraakt van zijn ernstig en krachtig betoog, is, denk ik, niet zeer groot. Doch sedert Malthus heeft geschreven, is er veel veranderd; ons vermogen om levensbehoeften voort te brengen is sedert zoo ontzagelijk ver-groot, de hoeveelheden die het mogelijk zou zijn te maken, overtreffen in zoo sterke verhouding de verwachtingen die Malthus kon hebben, dat op zijn ernstig en eerlijk betoog thans een ander licht valt dan in de jaren toen hij het hield. De wijze van voortbrengen, tot heden de heerschende, bedoelt niet zooveel mogelijk levensbehoeften te verschaffen aan zoovelen mogelijk; zij bedoelt het verschaffen van zooveel mogelijk winst aan hen die de voortbrenging beheerschen. Zoolang dit stelsel het algemeen geldende is, kan men de hoeveelheden die het mogelijk zal zijn te verkrijgen, indien voortbrengen waarlijk doel zal zijn, niet nauwkeurig bepalen doch slechts er naar gissen; en schattingen die waarschijnlijk ver beneden de werkelijkheid blijven zijn deze gissingen, wijl van de uitbreiding der verbeteringen in ons voortbrengend vermogen het eind nog niet is te zien”.

Is het bedenkelijk aan een meening, die men in 1894 verkondigd heeft, 37 jaren later nog vast te houden?

Loopt men aldus de kans om voor conservatief te worden gehouden?

Wij trotseeren het gevaar. Wij staan nog op het standpunt, dat het voor een maatschappelijke bevolkingsleer te vroeg is. Wij staan op het standpunt, dat indien werkelijk een toestand ontstaat waarbij het gevaar zou ontstaan dat de productiviteit van de menschelijke voortbrenging dreigt tekort te schieten voor de vervulling van redelijke menschelijke behoeften voor allen, op veel gebieden ruimer dan thans, op andere gebieden redelijker dan thans, dat dan de tijd gekomen is voor een bevolkingsleer, die dan de uitdrukking zou zijn van een plicht der menschheid ten opzichte van de regeling van de toeneming der bevolking.

Wij behooren niet tot de regelmatige lezers van het orgaan van den Nieuw-Malthusiaanschen Bond. Doch wij vergissen ons niet wanneer wij zeggen, dat reeds jaren door den Nieuw-Malthusiaanschen Bond algemeene bevolkingsleer, het algemeen bevolkingsvraagstuk niet meer op den voorgrond wordt gebracht. De Nieuw-Malthusiaansche Bond, zien wij het wel, richt haar propaganda uitsluitend op verbetering van het individueele leven in zoover die bevorderd kan worden door geboorteregeling. Wij hebben aan de hierboven gegeven citaten nog wel iets toe te voegen.

Wij gaven boven reeds aan, doch leggen er nog sterken nadruk op, dat aanvaarding van geboorteregeling de onmisbare grondslag is voor de erkenning, niet enkel in woord, doch in daad, van de persoonlijkheid van de vrouw. Persoonlijkheid van de vrouw, volkomen ge-

lijkwaardig aan de persoonlijkheid van den man.

Hier ligt voor ons een voorwaarde voor verbetering van wat wij noemen: cultuur. Hier ligt voor ons de onmisbare voorwaarde voor den opbouw van een nieuwe cultuur. Wij gelooven niet aan een betere samenleving waar niet de vrouw in elk opzicht zou zijn de gelijkwaardige van den man, de eerbiediging van de persoonlijkheid van de vrouw wordt geen werkelijkheid zoolang niet de vrouw in het huwelijk in hoogste instantie over de geboorteregeling beslist.

Moeten wij nu nog zeggen op den dag van het vijftigjarig bestaan van den Nieuw-Malthu-

siaanschen Bond, dat wij de bemoeiingen van dezen bond, het door haar reeds bereikte en nog te bereiken, zien als een cultuurwerk van groote beteekenis?

Het is zeker overbodig.

De bond behoeft er zich niets van aan te trekken, of de erkenning van haar rechtspersoonlijkheid veel of weinig tegenstand vindt. Zijn eigenlijke werk lijdt onder dezen tegenstand weinig of niet. Met het werk dat zijn oprichters vijftig jaar geleden hebben aangevat en gedurende dien tijd hebben voortgezet, heeft hij de dankbaarheid van honderdduizenden in Nederland verdiend.

Amsterdam, 19 Augustus 1931.

UIT DE AFDELINGEN

EEN NIEUWE AFDELING.

Door onze ijverige afd. Leeuwarden is op Zaterdag 4 April 1936 een afdeling opgericht te JUBBEGA met 38 leden. Tijdens de gehouden openbare vergaderingen aldaar hadden zich reeds 24 als lid laten inschrijven.

De Bestuursfunctie's zijn verdeeld als volgt: J. Veenstra, Voorzitter, H. J. C. Snoek, Secretaris, P. Burggraaf, Penningmeester, Tj. Klaverboer en Th. Brinksma.

Wij hebben goede hoop dat een flinke afd. daar gevormd kan worden.

HOORN. — Op Dinsdag 17 en Woensdag 18 Maart j.l. hebben we twee schitterend geslaagde propaganda-avonden gehad. Vertoond werd de prachtfilm „Jeanne”, één van die hoogstaande kunstuitingen van de Franse filmindustrie, zoals er helaas maar al te weinig worden gemaakt.

Mevr. de Haan-Zwagerman hield vooraf een propagandarede, welke op zeer hoog peil stond en gaf tevens een inleiding over de inhoud der film. Al de beide avonden hadden we de „hooggewaardeerde” belangstelling van de heren fascisten, welke ons met felbestrijdende pamfletten, kwamen vergasten. Niet-tegenstaande deze actie, hadden we het genoegen dat onze beide avonden bezocht zijn geworden door goed 800 bezoekers, voorwaar een record aantal voor Hoorn.

De hooggestemde rede van onze spreekster, werd door de aanwezigen met een bloemenhulde beloond.

We zeggen niet te veel, wanneer we beweren dat een dergelijke spreekster van zeer grote waarde voor onze Bond is.

Onze winterpropaganda is met deze avonden op waardige wijze besloten.

Hoorn heeft drie filmavonden, twee cursusvergaderingen en twee vrouwen vergaderingen in het afgelopen seizoen gehouden, welke door totaal 1930 bezoekers bezocht werden. Hoorn heeft z'n plicht gedaan. Waar en wil is, is een weg. De medewerkers voor deze propaganda waren: Dr. v. Emde-Boas, Mevr. de Haan-Zwagerman en niet te vergeten, het zeer actieve afdelingsbestuur.

STADSKANAAL. — De openbare vergadering van 18 Februari is voor deze afdeling een volledig succes geworden. Aanwezig 175 personen. Staande de vergadering traden 34 mensen als lid toe (bondstelling dus 68). Brochureverkoop was ook goed; 26 mappen werden verkocht met nog verschillende andere brochures.

Eerst sprak Mevr. Torreman plm. 1 uur een propagandistische rede uit, welke wel bijzonder tot de mensen sprak. In de daarop volgende pauze ging zij de zaal rond met brochures enz., sprak nog wat onderling vooral met vrouwen, waarna de aanmeldingen binnen stroomden.

Daarna hield Dr. Ossendrijver zijn lezing op medisch gebied toegelicht met lichtbeelden. Ofschoon dit onderwerp voor de bezoekers — 't waren voor het merendeel gewone arbeiders — moeilijker was, had hij toch eveneens een aandachtig gehoor.

Het één met het ander een uitstekende avond voor de afdeling, die naar wij verwachten, nog wel meerdere nieuwe leden zal brengen.

VEENDAM. — Onze afd. belegde Donderdag 12 Maart en 14 Maart openbare vergaderingen respectievelijk in Café Gruben te Muntendam en Zuidbroek in „Ons Gebouw”. Op beide vergaderingen sprak Mevr. Torreman uit Veen-

dam voor een aandachtig gehoor over: Wat wij het Nieuw-Malthusianisme en De mens voor de geboorte.

Na eenige dagen konden wij 12 nieuwe leden inschrijven. Ook was er nog een goede brochure verkoop.

VAN DEN BONDSPENNINGMEESTER.

Verantwoording over de maand Febr. 1936.

CONTRIBUTIE'S. — Arnhem f 88.77, Deventer f 194.50, Hengelo f 37.50, Velsen f 96.—.

GESCHRIFTEN. — Deventer f 5.—, Groningen f 117.50, Den Haag f 52.50, Hilversum f 37.—, Krommenie f 8.80, Purmerend f 6.50, Rotterdam f 62.50, Zaandam f 22.50.

VERSTANDIG OUDERSCHAP. — Deventer f 4.—, Hilversum f 3.50, Purmerend f 1.80, Rotterdam f 46.—, Utrecht f 6.—, Zaandam f 22.50, Zwolle f 2.—.

Verantwoording over de maand Maart 1936.

CONTRIBUTIE'S. — Alkmaar f 110.—, Groningen f 177.50, Purmerend f 11.63.

GESCHRIFTEN. — Alkmaar f 52.40, Gravenhage f 20.—, Purmerend f 1.—, Stadskanaal f 17.50, Vlagtwedde f 1.—, Winschoten f 10.20, Hilversum f 25.—.

VERSTANDIG OUDERSCHAP. — Apeldoorn f 1.40, Deventer f 8.—, Enschedé f 2.50, 's-Gravenhage f 17.50, Hilversum f 7.—, Leiden f 27.—, Middelburg f 3.50, Rotterdam f 92.—, Stadskanaal f 2.80, Utrecht f 12.—, Veendam f 4.—, Wageningen f 1.65, Winschoten f 1.—, Zwolle f 2.—.

BONDSBESTUUR

De werkzaamheden in het nieuwe Hoofdbestuur werden met algemene instemming als volgt verdeeld:

J. HUETING, Voorzitter.

Joh. Ph. TUYT, algemeen Secretaris,
Barentszstraat 13, 's-Gravenhage.

F. HOEK, algemeen Penningmeester.
vormen dus samen het Dagelijks Bestuur, van Bond, en Centraal Bestuur en het Bestuur van het C.M.D.

H. DE WOLF, 2e Voorzitter, tevens redacteur van Verstandig Ouderschap.

J. H. GOUD, 2e Secretaris, 's-Gravenhage.

P. R. STEL, 2e Penningmeester, Groningen.

J. HOVING, Commissaris, Zwanenburg bij [Halfweg.

H. TULP, Commissaris, Huizum Fr.

Mw. DE HAAN, Commissaris, Hoorn.

Alle brieven de vereniging betreffende (secretariaat, Centraal Bestuur) richt men dus aan Tuyts persoonlijk adres, Barentszstraat 13, 's-Gravenhage, alle brieven voor penningmeester en het Centraal Middelendepôt, aan het Dr. Rutgershuis, Heemraadssingel 159, Rotterdam.

De algemeen Secretaris,

TUYT.

Oisterwijk het land der Vennen Kampension Morgenrood

Ideëel en ideaal Vacantieoord, te midden der bosschen.

Eigen groentekwekerij

Eigen bijenstal.

Vrije 4 persoons kamers. Volledig goed pension à f10.— p. week p. persoon

Kinderen speciaal tarief.

Inlichtingen H. Klein Kampleider

Arbeidsgroep Morgenrood
Klompven 330 Oisterwijk